

Ιδιαιτέρως σημαντικός ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στο πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης

Του κ. Γ. ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗ

Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών

Η συμπλήρωση των 50 ετών από την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων συμπίπτει με την κορύφωση της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης. Η κρίση αυτή είναι πρωτοφανής. Και επηρεάζει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, όλες τις Χώρες του κόσμου.

Τις τελευταίες δεκαετίες ποτέ άλλοτε δεν βρεθήκαμε αντιμέτωποι με φαινόμενα, όπως η κατάρρευση μεγάλων Τραπεζών στην καρδιά του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Και ποτέ άλλοτε τα φαινόμενα αυτά δεν συνέπεσαν με την έξαρση του διεθνούς πληθωρισμού, λόγω της μεγάλης ανόδου των τιμών του πετρελαίου, των τροφίμων και άλλων πρώτων υλών.

Η χρεοκοπία του οίκου Lehman Brothers ήταν το ορόσημο, που σηματοδότησε τις διαστάσεις της κρίσης που βιώνουμε. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν προβλήματα, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα αυτά οδήγησαν στην πλήρη αποδιοργάνωση των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών.

Μετά τη διαπίστωση της απειλής από τη χρηματοπιστωτική κρίση, η Ευρωπαϊκή Ένωση κινητοποιήθηκε άμεσα. Το συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης και το Συμβούλιο Ecofin στις 6 -7 Οκτωβρίου, η Σύνοδος Κορυφής της ευρωζώνης στις 12 Οκτωβρίου και στη συνέχεια η Σύνοδος Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 15 και 16 Οκτωβρίου έδωσαν τις κατευθύνσεις και το πλαίσιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Πρώτος στόχος για όλους μας είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, με μέτρα που περιλαμβάνουν την προστασία των καταθέσεων και τη διασφάλιση της κεφαλαιακής βάσης και της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα σημαντικός. Γιατί η Τράπεζα είναι προορισμένη να στηρίζει την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Όπως γνωρίζετε, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είναι ο βραχίονας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χορήγηση μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων. Αποστολή της

είναι να συμβάλλει στην προαγωγή της ολοκλήρωσης, της ισόρροπης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής των κρατών μελών.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει παρουσία στην Ελλάδα τα τελευταία 27 χρόνια. Από το 1981, οπότε η χώρα μας προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χρηματοδότησε πάνω από 400 μεγάλα έργα με περισσότερα από 17 δισ. ευρώ. Την τελευταία πενταετία (2003-2007), οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ στην Ελλάδα έχουν ανέλθει συνολικά σε σχεδόν 5,4 δισ. ευρώ, κυρίως για έργα υποδομών. Οδικά, σιδηροδρομικά και λιμενικά έργα. Ορισμένα από τα σημαντικότερα έργα που έχει χρηματοδοτήσει η Τράπεζα, υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των έργων με σύμβαση παραχώρησης, μίας μεθόδου που επιτρέπει τον καταμερισμό των κινδύνων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Έτσι, διασφαλίζεται η δημοσιονομική πειθαρχία και γίνεται δυνατή η αξιοποίηση των ικανοτήτων και της αποτελεσματικότητας του ιδιωτικού τομέα. Μεταξύ των έργων αυτών περιλαμβάνονται η «Αττική Οδός», ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος», (έργο που έχει επίσης χρηματοδοτηθεί από την ΕΤΕπ), καθώς και η γέφυρα Ρίου-Αντίρριου.

Η ΕΤΕπ έχει, επίσης, προχωρήσει σε σημαντικές χρηματοδοτήσεις για τη βελτίωση εθνικών και διαπεριφερειακών συνδέσεων, που αποτελούν μέρος των διευρωπαϊκών δικτύων, όπως π.χ. τμήματα του αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ (Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη) και της Εγνατίας οδού, που συνδέει το λιμένα της Ηγουμενίτσας, στα δυτικά, με τα ελληνοτουρκικά σύνορα στα ανατολικά. Η ΕΤΕπ χρηματοδότησε την κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του αυτοκινητόδρομου Τρίπολη-Καλαμάτα. Επί πλέον, η Τράπεζα έχει υποστηρίξει και χρηματοδοτήσει λιμενικά έργα στον Πειραιά και την Θεσσαλονίκη, που επίσης αποτελούν τμήματα διευρωπαϊκών δικτύων και είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη των αντίστοιχων λιμένων.

Στον ενεργειακό τομέα, η Τράπεζα έχει κυρίως χορηγήσει χρηματοδοτήσεις για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, τον περιορισμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον και την προαγωγή της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η ΕΤΕπ έχει υποστηρίξει την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου χρηματοδοτώντας τον εκσυγχρονισμό κτιρίων και εγκαταστάσεων έρευνας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ερευνητικά εργαστήρια και δίκτυα ανταλλαγής δεδομένων στο Ίδρυμα Τεχνολογίας Υπολογιστών στην Πάτρα, και επενδύσεις του Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων.

Το τρέχον υπόλοιπο των χορηγήσεων της ΕΤΕπ στην Χώρα μας ανέρχεται σε περίπου 9 δισ. ευρώ, από τα οποία το 70% αφορά σε έργα υποδομής. Από την αρχή του 2008 οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ προς τη Χώρα μας έχουν φτάσει τα 900 εκατ. ευρώ ενώ μέχρι το τέλος του χρόνου οι δανειακές συμβάσεις αναμένεται να φτάσουν τα 1,2 δισ. ευρώ. Ακόμα μεγαλύτερο ποσό αναμένεται για το 2009.

Πέραν αυτών, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υποστηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις χρηματοδοτεί μέσω τοπικών πιστωτικών ιδρυμάτων που συμβάλλονται μαζί της.

Ειδικά τώρα, που βρισκόμαστε σε περίοδο διεθνούς χρηματοπιστωτικής αναταραχής, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αναδεικνύει το ρόλο της και στο κρίσιμο αυτό σημείο. Διότι έχει την ικανότητα να παρέχει συντονισμένη στήριξη στην ραχοκοκα-

λιά της ευρωπαϊκής οικονομίας, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Μέχρι το 2011, σε συνεργασία με τοπικά πιστωτικά Ιδρύματα, η ΕΤΕπ θα κινητοποιήσει για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη 30 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 15 δισ. ευρώ θα διατεθούν κατά την περίοδο 2008-2009.

Για την Ελλάδα, η ΕΤΕπ έχει διαθέσει ήδη ποσό άνω των 600 εκατ. ευρώ για δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η εξέλιξη αυτή θεωρούμε, ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς μάλιστα τα δάνεια αυτά δίνονται με ευνοϊκότερους όρους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το ποσό αυτό θα διοχετευθεί μέσω τεσσάρων ελληνικών πιστωτικών Ιδρυμάτων, που έχουν ήδη συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Αναμένεται, ότι άλλα τέσσερα πιστωτικά Ιδρύματα θα συμβληθούν με την ΕΤΕπ στο άμεσο μέλλον, καθώς βρίσκονται σε προχωρημένες συνομιλίες προς τον σκοπό αυτό.

Η ΕΤΕπ μετέχει, επίσης, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Jeremie. Βρισκόμαστε ήδη σε διαδικασία ταχείας υλοποίησης της πρωτοβουλίας αυτής, ύψους 100 εκατ. ευρώ, στα πλαίσια του ΕΣΠΑ. Τον Νοέμβριο ξεκινά το Επενδυτικό Συμβούλιο, ενώ τον Δεκέμβριο θα έχουμε την παρουσίαση του πρώτου επενδυτικού προϊόντος για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, το οποίο έχει γίνει ήδη δεκτό από τις Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ηγείται αυτής της πρωτοβουλίας, υποστηρίζοντας την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΤΕπ.

Η ελληνική Κυβέρνηση κινήθηκε από την πρώτη στιγμή άμεσα και αποφασιστικά για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Έτσι, η Κυβέρνηση δεσμεύθηκε για την ασφάλεια των καταθέσεων σε όλες τις ελληνικές τράπεζες, κάτι που συνετέλεσε στο να αποφύγουμε κλυδωνισμούς που σημειώθηκαν σε άλλες χώρες. Στο Ecofin της 7ης Οκτωβρίου πρωτοστατήσαμε στην αύξηση του ελάχιστου νομικά εγγυημένου ορίου των καταθέσεων από τις 20.000 ευρώ στις 50.000 ευρώ. Προχωρήσαμε μάλιστα στην Ελλάδα, στον πενταπλασιασμό, από τις 20.000 ευρώ στις 100.000 ευρώ, του ελάχιστου νομικά εγγυημένου ποσού για όλων των μορφών τις καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες, ακριβώς για να μην υπάρξει νευρική κατάσταση στους καταθέτες. Ταυτόχρονα επαναβεβαιώσαμε την πολιτική μας δέσμευση για την εγγύηση του συνόλου των καταθέσεων.

Παράλληλα, προωθήσαμε μία σειρά από μέτρα για την προστασία των δανειοληπτών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πρόσθετα βάρη και δυσκολίες για την εξυπηρέτηση των δανείων τους στη σημερινή δύσκολη συγκυρία. Με το νόμο που ψηφίστηκε πρόσφατα στη Βουλή, εξασφαλίζεται η απαγόρευση του πλειστηριασμού ακινήτων σε αξίες χαμηλότερες των αντικειμενικών. Επεκτείνεται η απαγόρευση κατάσχεσης των μισθών και συντάξεων για χρέη στις Τράπεζες και στα ποσά που κατατίθενται άμεσα σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Αυξάνεται το όριο έως το οποίο απαγορεύεται η κατάσχεση για μισθούς και συντάξεις για χρέη στο δημόσιο στα 1.000 ευρώ. Και ενισχύεται η προστασία των δανειοληπτών στις περιπτώσεις πλειστηριασμού μοναδικής τους κατοικίας.

Ήδη, ισχύουν οι διατάξεις του σχεδίου νόμου που καταθέσαμε στη Βουλή για την ενίσχυση της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας. Στόχος μας είναι η θωράκιση της ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, να αποφύγουμε τη λεγόμενη «πιστωτική ασφυξία», που παρατηρείται σε τέτοιες περιό-

δους. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού, που προβλέπει την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας μας με το ποσό των 28 δισ. ευρώ, είναι πολύ σημαντική. Διότι, μέσω αυτού του σχεδίου στηρίζονται η χρηματοδότηση της ανάπτυξης, καθώς και της αύξησης της απασχόλησης, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των στεγαστικών δανείων σε μια πολύ δύσκολη διεθνή συγκυρία. Εκτός αυτών, θα στηριχθούν και μια σειρά από άλλες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, όπως η χρηματοδότηση των έργων με σύμβαση παραχώρησης, των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα και των επενδύσεων, που επιχορηγούνται από τον επενδυτικό νόμο.

Ειδικά για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εκτός από τις πιστώσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ενεργοποιούμε ένα νέο πρόγραμμα του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ). Θυμίζω, ότι η εγγύηση του ΤΕΜΠΜΕ θα καλύπτει το 80% των δανείων μέχρι 350.000 ευρώ. Για το υπόλοιπο 20% οι Τράπεζες δεν θα αναζητούν περαιτέρω εξασφαλίσεις. Η διάρκεια της εγγύησης και της επιδότησης του επιτοκίου θα είναι τριετής. Το επιτόκιο θα είναι 2,1 μονάδες υψηλότερο από το euribor και το ΤΕΜΠΜΕ θα το επιδοτεί στο σύνολό του για τρία χρόνια. Ήδη και για το πρόγραμμα αυτό έχει εκδηλωθεί έμπρακτο ενδιαφέρον πιστωτικών Ιδρυμάτων να συμμετάσχουν.

Η Κυβέρνηση προχωρεί με σχέδιο και συγκεκριμένα βήματα σε μία πολύ δύσκολη συγκυρία. Οι πρωτοβουλίες μας έχουν στόχο να εξασφαλισθούν τα συμφέροντα των Ελλήνων πολιτών, η ανάπτυξη της οικονομίας, η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των νοικοκυριών για τις στεγαστικές τους ανάγκες.

Ήδη, τα μέτρα που έχουν ανακοινωθεί φέρνουν αποτέλεσμα. Βλέπουμε τις τελευταίες μέρες πρωτοβουλίες των Τραπεζών, οι οποίες βοηθούν στην ανακούφιση των δανειοληπτών. Τα επιτόκια στη διατραπεζική αγορά άρχισαν να μειώνονται μετά από ένα μεγάλο διάστημα ανόδου και επικράτησε ηρεμία μεταξύ των καταθετών. Ως τόσο, η διαδικασία ομαλοποίησης του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος θα έχει διάρκεια και θα πρέπει στο μεταξύ να προετοιμαστούμε για όλους τους ενδεχόμενους κινδύνους.

Οι αρνητικές διεθνείς οικονομικές εξελίξεις απαιτούν από εμάς, είτε στο δημόσιο, είτε στον ιδιωτικό τομέα, επαγρύπνηση και εγρήγορση. Και τούτο, παρό το γεγονός, ότι οι μέχρι τώρα επιπτώσεις στην οικονομία μας είναι μικρότερες από όσο σε άλλες χώρες της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αβεβαιότητες που δημιουργούνται, η έλλειψη της ρευστότητας, ο κλονισμός των χρηματιστηριακών αξιών, η επίδραση της κρίσης στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, είναι παράγοντες που γίνονται ασφαλώς αισθητοί και στην ελληνική οικονομία. Δημιουργούνται επί πλέον κίνδυνοι από την αύξηση των περιθωρίων των επιτοκίων και από την επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας. Επηρεάζονται αρνητικά σημαντικοί εξωστρεφείς τομείς της, όπως είναι ο τουρισμός και η ναυτιλία. Οι παράγοντες αυτοί ασφαλώς επηρεάζουν την κατανάλωση, τις επενδύσεις και το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας μας.

Απέναντι σε αυτούς τους κινδύνους, εμείς βαδίζουμε με σύνεση, με σοβαρότητα αλλά και με αποφασιστικότητα. Με τις μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών, η ελληνική οικονομία έχει αυξημένες αντιστάσεις απέναντι στην κρίση. Και με τις πρωτοβουλίες που πήραμε το τελευταίο διάστημα την θωρακίζουμε ακόμη πιο αποτελεσματικά.